

МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА УПРАВЛІННЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЙНО-ІНТЕГРАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВІДТВОРЕННЯ

Залуцька Христина Ярославівна

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій

Національний університет «Львівська політехніка»

вул. С. Бандери, 12, Львів, 79013 IV навчальний корпус

e-mail: khrystyna.y.solovii@lpnu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-4342-4925>

Складність, динамічність та непередбачуваність умов функціонування сучасних підприємств підвищують вимоги до результативності їх діяльності, що вимагає пошуку нових напрямків розвитку ефективна реалізація яких зумовлює необхідність формування специфічної методології управління таким розвитком враховуючи особливості склавшихся умов. Предметом дослідження статті є методологія управління розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення. Метою статті є формування методології управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення на основі взаємообумовленої єдності методологій пізнання, практичної цінності та оцінки, які є результатом селективного поєднання генерації наукових постулатів та гіпотез дисциплінарної, мультидисциплінарної, інтердисциплінарної (міждисциплінарної), трансдисциплінарної парадигм. Для досягнення мети в статті проведено дослідження з використанням методів: аналогії; абстрагування; групування; порівняння; системного аналізу. В роботі запропоновано і доведено доцільність формування методології управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення на основі взаємообумовленої єдності методологій пізнання, практичної цінності та оцінки. Обґрунтовано взаємообумовлюючий вплив основних аспектів формування окремо кожної із виділених методологій між собою. Описано особливості побудови кожної із методологій, враховуючи зміст, структуру, призначення їх ключових елементів, сучасні умови розвитку. Доведено, що основою взаємообумовлюючої єдності розглянутих методологій є розвиток дисциплінарної парадигми залежно від рівня складності досліджуваних проблем та шляхів їх вирішення. Запропонований підхід сприяє формуванню методології управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення, використання якої дозволяє визначити і забезпечити цілісність процесів підприємства за рахунок управлінських рішень, прийнятих за результатами оцінки, здійсненої із максимальним врахуванням об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища як основи сучасних знань та поглядів на управління розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення.

Ключові слова: методологія управління; методологія пізнання; методологія практичної цінності; методологія оцінки; трансдисциплінарна парадигма; умови неотехнологічного відтворення; диверсифікаційно-інтеграційний розвиток; трансформаційні процеси.

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах, які характеризуються динамічністю, невизначеністю, інноваційністю, інтелектуалізацією, цифровізацією, циклічністю трансформаційних змін, ефективність функціонування підприємства залежить від вірно і вчасно вибраного оптимально-результативного механізму, якій визначає адаптивну реакцію на виникаючі зміни середовища.

Найвідповіднішим в таких умовах є диверсифікаційно-інтеграційний розвиток підприємств, згідно якому виділені спеціалізовані бізнес одиниці підприємства забезпечують максимально можливе цілеспрямоване раціональне використання власного потенціалу та

оптимально результативну можливість його нарощення власними силами, а у випадку недостатності власних ресурсів для забезпечення відповідного рівня виконання конкретних бізнес процесів, ефективно їх залучення зі сторони шляхом інтеграції відповідних зусиль з метою їх підсилення із привабливими стейкхолдерами. Тобто, диверсифікаційно-інтеграційний розвиток забезпечує максимізацію результативності виконання бізнес процесів підприємства через раціоналізацію їх структури за рахунок оптимізації процесу їх реалізації за допомогою переважаючих власних чи залучених зусиль.

Успішне здійснення диверсифікаційно-інтеграційного розвитку підприємства

можливе за рахунок вчасного прийняття вірних управлінських рішень, що вимагає ефективної системи управління таким розвитком. В свою чергу, ефективна система управління сприятиме успішності диверсифікаційно-інтеграційного розвитку лише у тому випадку, коли вона базуватиметься на всебічно комплексній інформації отриманій в результаті дослідження передумов, умов, особливостей та детального оцінювання рівня диверсифікаційно-інтеграційного розвитку.

Постановка проблеми. Отже, постає необхідність у формуванні належного методологічного забезпечення управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства побудованого враховуючи особливості як функціонування самого підприємства в сучасних умовах неотехнологічного відтворення, так і специфіки процесів диверсифікації та інтеграції, а також загальноприйнятих в науці принципів, поглядів, методів дослідження, оцінювання, аналізування відповідних явищ, подій, процесів, засобів і механізмів здійснення розвитку підприємства, закономірностей взаємозв'язку між певними складовими розвитку підприємства та факторами, які на нього впливають.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вагомі наукові праці щодо розвитку

- методології належать: М.Т. Білусі [3], І.К. Бистрякову, А.Г. Чернюк [4], Н.І. Шиян [18], С.М. Чистову [8], А.Ф. Мельнику [9], В.І. Ганіну [6];

- методології управління розвитком підприємства: О.В.Ареф'євій [2]; В.В.Прохоровій [13]; М.П. Сохацькому [16]; О.Д. Гудзинському [7]; О.В. Раєвській [14]; Н.В.Касьяновій [11]; І.В. Філіпішину [17]; Н.В. Васюткіній [5].

Зокрема, окремо розглядаються питання методології наукових досліджень [15], методології оцінки процесів [19], явищ та систем тощо.

Однак, у працях науковців не приділено уваги методологічним засадам управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства як цілості понятійної структури методології в організаційній єдності методології пізнання, методології практичної цінності та методології оцінки.

Постановка завдання. Метою статті є формування методології управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення на основі взаємообумовленої єдності методологій пізнання, практичної цінності та оцінки які є результатом селективного поєднання генерації наукових постулатів та гіпотез дисциплінарної, мультидисциплінарної, інтердисциплінарної (міждисциплінарної), трансдисциплінарної парадигм.

Викладення основного матеріалу. Залежно зміни умов функціонування підприємств відбувається перегрупування певних їх сил, що відповідно, сприяє появі нових форм ведення бізнесу і шляхів розвитку, ефективне забезпечення реалізації яких вимагає прийняття вірних ефективних управлінських рішень за результатами оцінювання, враховуючи специфіку зміни умов функціонування сучасних підприємств, шляхів їх вирішення, особливостей первинних поглядів на окремі явища, процеси, їх трансформаційні зміни тощо. Ефективні управлінські рішення в умовах функціонування сучасних підприємств базуються на знаннях працівників та керівників підприємства, сформованих протягом життя, а також новітніх нормах пізнання, трансформованих в процесі розвитку суспільства, які підсилюють результативність прийнятих рішень через створені креативні неознання.

Оскільки, отримання підприємством довгострокових конкурентних переваг забезпечується сформованою ефективною цілісною концепцією поглядів на його успішність, яка складається із оптимально результативної збалансованої відповідно умов зовнішнього та внутрішнього середовищ діяльності підприємства, а також управлінських заходів, які підсилюють ефективність її здійснення та сприяють формуванню додаткового ефекту, який забезпечує нарощення довгострокових конкурентних переваг та циклічність трансформаційних процесів в суспільстві.

Для дослідження певних проблем і формування можливостей їх вирішення повинна використовуватися методологія, яка забезпечить отримання максимально повної інформації з точки зору доступності, доцільності та максимальності досягнення бажаних ціннісних результатів (орієнтирів) діяльності підприємства.

В свою чергу, нові необхідні напрямки розвитку підприємства, які виникають внаслідок появи специфічних потреб на ринку, зумовлених результатами трансформаційних процесів, мотивів і його цілей, значно впливають на стан соціально-економічної системи. Це вимагає, відповідно, розроблення певної методології, яка дозволить відстежити цей вплив, дослідити зміну основних елементів пізнання в результаті такого впливу та вирішити проблеми за допомогою нових ефективних способів, сформованих у відповідь на зміну поглядів під дією трансформаційних процесів в умовах неотехнологічного відтворення.

Отже, в основі методології управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємства в умовах неотехнологічного відтворення повинна лежати взаємообумовлена єдність методологій пізнання, практичної цінності та оцінки (рис. 1).

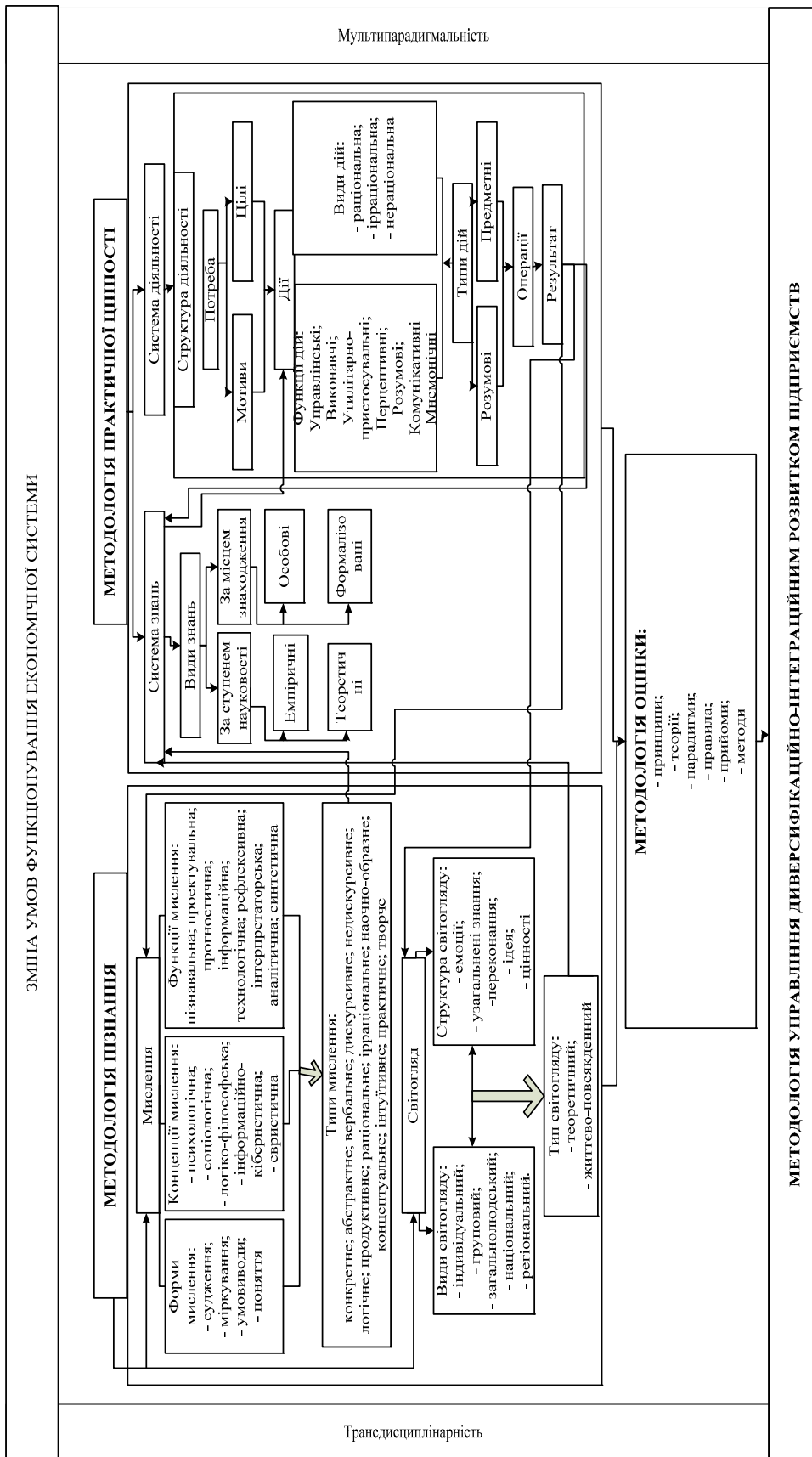

Рис. 1. Методологічна основа управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств в умовах неотехнологічного відтворення*
*Складено автором

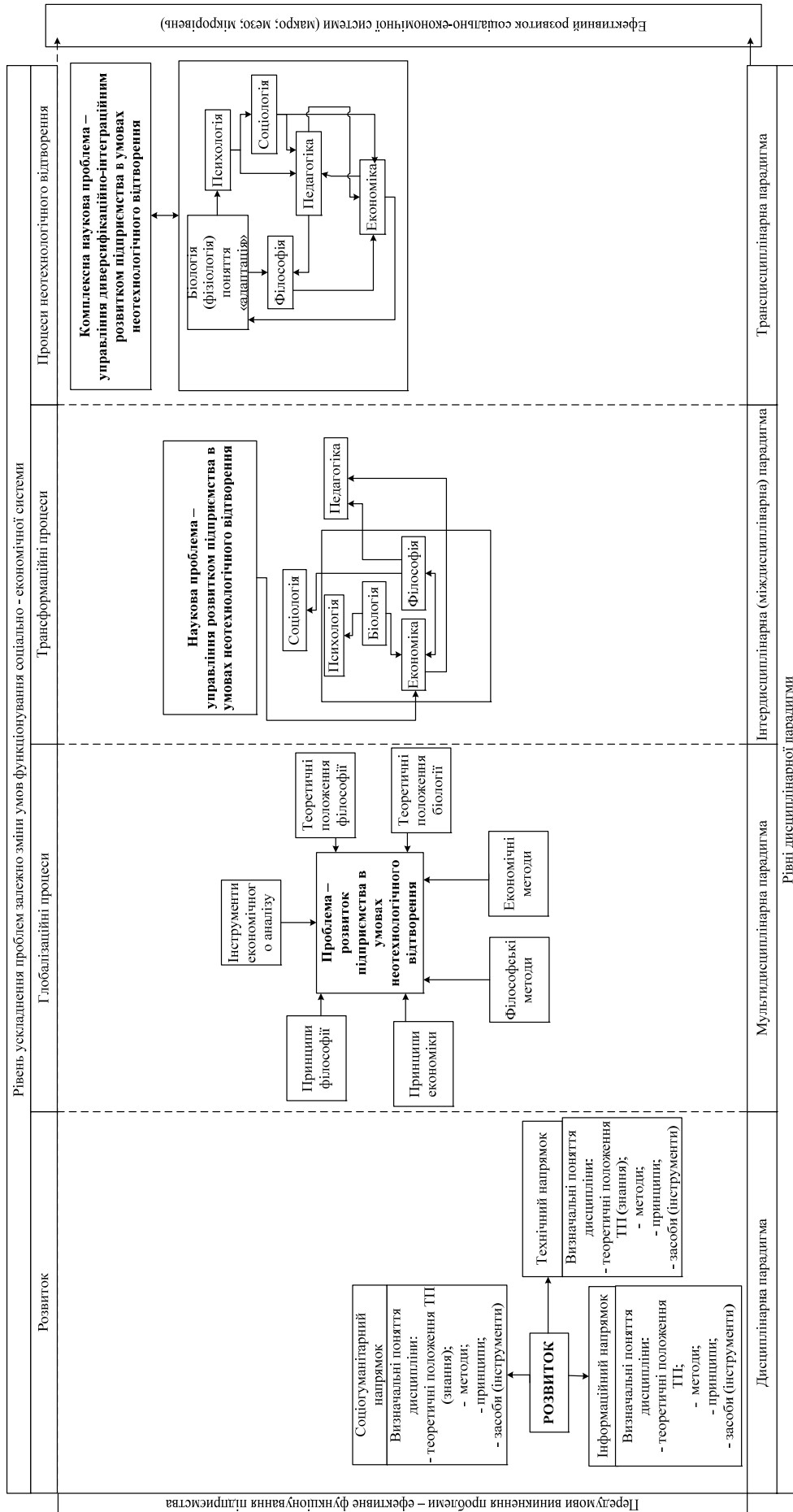

Рис. 2. Мультипарадигмальна трансдисциплінарна основа побудови методології дослідження*
*Складено автором

Саме зміна в умовах функціонування підприємств призводить до зміни поглядів на певні явища, процеси, закономірності та вимагає використання нових методів, засобів, їх збору, дослідження, переосмислення та трактування очевидних речей з різних сторін залежно від умов, специфіки та предметності їх застосування згідно основного призначення. Це, відповідно, призводить до генерування нових або удосконалених, ускладнених типів світогляду і мислення, сформованих в результаті виконання певних функцій застосування різних форм, видів та концепцій світогляду і мислення залежно від домінуючих умов розвитку оточення чи самої соціально-економічної системи.

Новостворені або удосконалені погляди на певні явища, події і їх осмислення вимагають, відповідно, своєї конкретної методології дослідження і вирішення виниклих проблем, що, своєю чергою, впливає на ракурс, з якого необхідно досліджувати і вирішувати питання ефективності діяльності підприємства через прийняття ефективних рішень, які базуються на окремому світогляді, певному мисленні та знаннях осіб, зацікавлених у досягненні підприємством стратегічної цілі діяльності.

Запропонована методологія практичної цінності окреслює певні аспекти методології оцінки, враховуючи особливі і притаманні досліджуваним явищам, процесам загально вибудовані та потенційно можливі (запозичені із інших дисциплін) елементи пізнання. В свою чергу, методологія оцінки в процесі практичного застосування через отримані специфічні результати чи нові ідеї, які формують незнання щодо ефективності їх реалізації, впровадження, використання, впливають на зміну пізнання.

Формування методології практичної цінності, яка повинна забезпечити комплексне дослідження особливостей ефективного розвитку підприємства в умовах неотехнологічного відтворення та виокремити основні методи, способи, засоби його здійснення, повинна базуватися на вивченні особливостей здійснення оптимальної діяльності підприємства через основні ключові складові цього процесу та причини зміни його структури, можливі чинники впливу на вектор цих змін, зміст, сутність та першоджерела їх походження, що дозволить виділити із низки знань, отриманих в процесі еволюції певних явищ, чи сформувані необхідні із них в процесі трансдисциплінарної природи певного явища найоптимальніші, які забезпечать вирішення проблеми у потрібному в конкретний момент часу напрямку з використанням найефективніших засобів, методів та інструментів з різних сфер життєдіяльності суспільства (економіки, біології, політології тощо).

При формуванні результативної методології пізнання до уваги також беруть найефективніші методи, способи, інструменти, заходи, засоби,

теоретичні положення, дослідження і вирішення можливих проблем, застосовувані у інших дисциплінарних науках та визначають ефективність і доцільність їх перенесення на нові площини. Наприклад, поняття «адаптація», яке широко застосовується в біології, де трактується як «здатність всього живого пристосовуватися до умов навколишнього середовища» та філософському аспекті, згідно якого адаптацію характеризують як «особливу форму відображення впливів зовнішнього і внутрішнього середовищ, що полягає в тенденції до встановлення з ними динамічної рівноваги» [10] перейняли психологи і трактують її як «стійку властивість особистості пристосуватися до певних умов» [12].

Таке твердження набуло подальшого розвитку і поширення в соціології, де розглядається як «процес активного пристосування особистості до умов соціального середовища, за результатами якого відбувається прийняття цілей, норм групи, соціальних ролей та інших характеристик соціального середовища» [1]. Соціологічний аспект поняття адаптація набув подальшого розвитку в педагогіці, де відображає особливість пристосування педагога і учнів до певного процесу навчання з одного боку, та пристосування викладання окремого курсу до запитів учнів і викладачів, та відповідних норм пізнання вибудованих враховуючи зміни умов середовищ функціонування соціально-економічної системи з іншого боку. В результаті цього з'являються фахівці із конкретними знаннями, поглядами та неординарним мисленням, які здатні приймати ефективні креативні рішення забезпечення успішного розвитку економіки, політики, суб'єктів господарювання тощо.

Отже, в основі методології, яка базується на взаємообумовленій єдності методологій практичної цінності, пізнання, оцінки лежить трансдисциплінарна парадигма (рис.2), яка виникла як виклик на необхідність розв'язання проблем, ускладнених трансформаційними процесами в умовах розвитку соціально-економічної системи, і для свого вирішення вимагає використання наявних ідей з інших дисциплін і/або формування на основі наявних поглядів креативних неоідей.

На рис. 2 подано зміну дисциплінарної парадигми залежно від рівня ускладнення виникаючих під впливом зовнішнього середовища проблем та шляхів їх вирішення, використовуючи та пристосовуючи певні знання, методи, принципи та засоби одних дисциплін до збільшення ефективності інших.

Дисциплінарні парадигми стосуються певних теоретичних положень, методів, принципів вирішення окремої проблеми в межах однієї дисципліни. Зростання рівня

ускладненості проблем залежно від зміни умов розвитку середовищ функціонування вимагає використання нових, непритаманних певній дисципліні парадигмальних засад. Це зумовлено необхідністю пошуку оригінальних поглядів на вирішення певної проблеми оптимально-результативним шляхом.

Мультидисциплінарний підхід в дослідженні і вирішенні конкретної проблеми передбачає апробування можливостей використання певних парадигм різних дисциплін на ефективно вирішення виниклих проблем.

Міждисциплінарність передбачає доповнення сформованих поглядів на вирішення певних проблем можливими новими парадигмальними засадами іншої дисципліни.

Трансдисциплінарний підхід передбачає розгляд певного явища, використовуючи відповідний методологічний інструментарій різних дисциплін, що призводить до виникнення креативно інноваційних ідей

вирішення проблем, які швидко поширюються в дотичні сфери дисциплінарних парадигм.

Висновок. Розроблено та обґрунтовано методологію управління диверсифікаційно-інтеграційним розвитком підприємств, яка базується на взаємообумовленій єдності методологій пізнання, оцінки та практичної цінності, які є результатом селективного поєднання генерації наукових постулатів та гіпотез дисциплінарної, мультидисциплінарної, інтердисциплінарної (міждисциплінарної), трансдисциплінарної парадигм, що дозволяє визначити і забезпечити цілісність процесів розвитку підприємства за рахунок управлінських рішень, прийнятих за результатами оцінки, здійсненої із максимальним врахуванням об'єктивної, точної, систематизованої інформації про економічні процеси та явища як основи сучасних знань та поглядів в умовах неотехнологічного відтворення.

METHODOLOGICAL BASIS OF MANAGEMENT OF DIVERSIFICATION AND INTEGRATION DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN CONDITIONS OF NON-TECHNOLOGICAL REPRODUCTION

Khrystyna Zalutska, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Business Economics and Investment Department, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine, e-mail: khrystyna.y.solovii@lpnu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4342-4925>

The complexity, dynamicity, and unexpectedness of conditions for functioning of contemporary enterprises strengthen requirements to effectiveness of their activities. This process demands for searching new directions of development. The efficient implementation of these directions stipulates the necessity for forming the specific methodology for managing such development based on peculiarities of existing conditions. A subject of the scientific article is the methodology for managing the development of an enterprise under the neo-technological reproduction. A purpose of research is to form the methodology for managing the diversification integrational development of an enterprise under the neo-technological reproduction grounded in the mutually reinforced unity of methodologies for the cognition, practical value, and evaluation. To achieve the purpose, the author has done the research by applying the following methods: analogy; abstraction; grouping; comparison, system analysis. The author suggests and proves the expediency of forming the methodology for managing the diversification integrational development of an enterprise under the neo-technological reproduction grounded in the mutually reinforced unity of methodologies for the cognition, practical value, and evaluation. The author substantiates the mutually reinforced influence of the main aspects of forming each of the indicated methodologies. The author describes peculiarities of building each of the methodologies, taking into account the content, structure, and purpose of their key elements under contemporary conditions of development. The author proves that development of a disciplinary paradigm depending on the level of complexity of the examined issues and ways managers can solve them is the ground for the mutually reinforced unity of the considered methodologies. The suggested approach to forming the methodology for managing the diversification integrational development of an enterprise under the neo-technological reproduction enables to determine and ensure the integrity of enterprise's processes at the expense of managerial decisions made in accordance with the evaluation, which maximally takes into account relevant, accurate, and systematized information on processes and phenomena as the basis for up-to-date knowledge and views on managing the development of an enterprise under the neo-technological reproduction.

Key words: methodology for management; methodology for cognition; methodology for practical value; methodology for evaluation; transdisciplinary paradigm; conditions of the neo-technological reproduction; diversification integrational development; transformation processes.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ОСНОВА УПРАВЛЕНИЯ ДИВЕРСИФИКАЦИОННО-ИНТЕГРАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ НЕОТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ВОСПРОИЗВОДСТВА

Залуцкая Кристина Ярославовна, канд. экон. наук, доцент, доцент кафедры экономики предприятия и инвестиций, НУ «Львовская политехника», Украина, Львов, e-mail: khrystyna.y.solovii@lpnu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4342-4925>

Сложность, динамичность и непредсказуемость условий функционирования современных предприятий повышают требования к результативности их деятельности. Это приводит к необходимости

поиска новых направлений развития, эффективная реализация которых обуславливает потребность в формировании специфической методологии управления таким развитием, учитывающей особенности сложившихся условий. Предметом исследования статьи является совокупность научно-методических положений и фундаментальных аспектов, определяющих формирование методологии управления развитием предприятий в условиях неотехнологического воспроизводства. Целью статьи является формирование методологии управления диверсификационно-интеграционным развитием предприятия в условиях неотехнологического воспроизводства на основе взаимообусловленного единства методологий познания, практической ценности и оценки. Для достижения цели, исследование проведено с использованием методов: аналогии; абстрагирования; группировки; сравнения; системного анализа. В работе предложена и доказана целесообразность формирования методологии управления диверсификационно-интеграционным развитием предприятия в условиях неотехнологического воспроизводства на основе взаимообусловленного единства методологий познания, практической ценности и оценки. Обоснованно взаимообуславливающее влияние основных аспектов формирования отдельной каждой из выделенных методологий. Описаны особенности построения каждой из методологий, учитывая содержание, структуру, назначение их ключевых элементов и современные условия развития. Доказано, что основой взаимообуславливающего единства рассмотренных методологий является развитие дисциплинарной парадигмы в зависимости от уровня сложности исследуемых проблем и путей их решения. Предложенный подход к формированию методологии управления диверсификационно-интеграционным развитием предприятий в условиях неотехнологического воспроизводства позволяет определить и обеспечить целостность процессов развития предприятия за счет управленческих решений, принятых по результатам оценки, которая была проведена с максимальным учетом объективной, точной, систематизированной информации о процессах и явлениях как основы современных знаний и взглядов на управление развитием предприятия.

Ключевые слова: методология управления; методология познания; методология практической ценности; методология оценки; трансдисциплинарная парадигма; условия неотехнологического воспроизводства; диверсификационно-интеграционное развитие; трансформационные процессы.

Література

1. Андросович К. А. Феномен соціальної адаптації як предмет наукового аналізу. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 3 (46). С. 20–24.
2. Ареф'єва О.В., Прохорова В.В. Управління розвитком економічних систем: теорія, механізми регулювання та управління : монографія. Х. : УкрДАЗТ, 2010. 301 с.
3. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень. К. : АБУ, 2002. 480 с.
4. Бистряков І.К., Чернюк А.Г. Економічний простір: аспекти методологічного визначення / за заг. ред. Б.М.Данилишина. К. : РВПС України НАН України, 2006. 56 с.
5. Васюткіна Н. В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретико-методологічний аспект. Київ : Ліра-К, 2015. 334 с.
6. Ганін В.І., Ганіна Н.В., Гурова К.Д. Методологія соціально-економічного дослідження: навчальний посібник. К. : ЦНА, 2008. 224 с.
7. Гудзинський О.Д., Судомир С.М., Гуренко Т.О. Теоретико-методологічні засади результативного управління розвитком підприємств : монографія. К. : ЦП "Компринт", 2017. 411 с.
8. Державне регулювання економіки : навчальний посібник / С.М. Чистов та ін. К. : КНЕУ, 2000.
9. Державне управління: навч. посібник / А.Ф. Мельник та ін.; за ред. А.Ф. Мельник. К. : Знання-Прес, 2003. С. 103–108.
10. Єрмоменко О. Сутність поняття «адаптація» в міждисциплінарному аспекті. Актуальні питання гуманітарних наук. Випуск 27. Том 2. 2020. С. 211–218.
11. Касьянова Н. В. Управління розвитком підприємства на основі кумулятивного підходу: концепція, моделі та методи : монографія. Донецьк : СПД Купріянов В. С., 2011. 374 с.
12. Платонов В. Н. Теория адаптации и резервы совершенствования системы подготовки спортсменов (часть 1). URL : teoriya-adaptatsii-i-rezervsovershenstvovaniya-sistem-podgotovki-sportsmenov-chast-1.pdf
13. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Методологія процесу формування інноваційного управління розвитком підприємств. Бізнес Інформ. 2017. № 12. С. 183–188
14. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. 632 с.
15. Савченко В. Наукове дослідження: задум, реалізація, результати : монографія. Мена: Домінант, 2013. — 271 с.
16. Сахацький М.П., Судомир С.М. Методологія формування результативної системи управління активізацією суб'єктів діяльності. Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2010. Вип. 3 (54). Том I. С. 10–14.
17. Філіпішин І. В. Управління розвитком промислових підприємств: підходи та методологія. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2015. Вип. 2 (12). Т. 3. С. 39–44.
18. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки. Х. : ТОВ "Вод-во "Формат Плюс", 2008. 26 с.
19. Nataliya I. Chukhray, Oleksandra B. Mrykhina. Theoretical and methodological basis for technology transfer from universities to the business environment . Problems and Perspectives in Management, 16(1). 2018. P. 399–416.

References

1. Androsovich K.A. (2016) Fenomen sotsialnoi adaptatsii yak predmet naukovoho analizu [The phenomenon of social adaptation as a subject of scientific analysis]. Education and development of a gifted personality, № 3 (46), P. 20-24.
2. Arefieva O.V., Prokhorova V.V. (2010) Upravlinnia rozvytkom ekonomichnykh system: teoriia, mekhanizmy rehuliuвання ta upravlinnia [Management of economic systems development: theory, mechanisms of regulation and management]. X. : УкрДАЗТ. (in Ukrainian).
3. Bilukha M.T. (2002) Metodolohiia naukovykh doslidzhen [Research Methodology]. K.: АБУ (in Ukrainian).
4. Bystryakov I.K., Chernyuk L.G. (2006) Ekonomichnyi prostir: aspekty metodolohichnoho vyznachennia [Economic space: aspects of methodological definition]. K.: ПВПС України НАН України. (in Ukrainian).
5. Vasyutkina N.V. (2015) Upravlinnia stalym rozvytkom pidpriemstv: teoretyko-metodolohichni aspekt [Management of sustainable development of enterprises: theoretical and methodological aspect]. Kyiv: Lira-K. (in Ukrainian).
6. Ganin V.I., Ganina N.V., Gurova K.D. (2008) Metodolohiia sotsialno-ekonomichnoho doslidzhennia [Methodology of socio-economic research]. K.: CNL. (in Ukrainian).
7. Gudzinsky O.D., Sudomir S.M., Gurenko T.O. (2017) Teoretyko-metodolohichni zasady rezultatyvnoho upravlinnia rozvytkom pidpriemstv [Theoretical and methodological principles of effective management of enterprise development]. K.: ЦП "Компринт". (in Ukrainian).
8. Chistov S.M. (2000) Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy]. K.: КНЕУ. (in Ukrainian).
9. Melnik A.F. (2003) Derzhavne upravlinnia [Public administration]. Manual. K. : Knowledge Press. (in Ukrainian).
10. Eremenko O. (2020) Sutnist poniattia «adaptatsiia» v mizhdystyplinarnomu aspekti [The essence of the concept of "adaptation" in the interdisciplinary aspect]. Current issues of the humanities, Issue 27, Volume 2, pp. 211-218.
11. Kasyanova N.V. (2011) Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva na osnovi kumuliatyvnoho pidkhodu: kontseptsii, modeli ta metody [Enterprise development management based on a cumulative approach: concept, models and methods]. Donetsk: SPD Kupriyanov V.S. (in Ukrainian).
12. Platonov V.N. Teoriya adaptatsii i rezervy sovershenstvovaniya systemy podgotovki sportsmenov [Theory of adaptation and reserves for improving the system of training athletes]. Available at: teoriya-adaptatsii-i-rezervsovershenstvovaniya-sistem-podgotovki-sportsmenov-chast-1.pdf (access date 5.09.20).
13. Prokhorova V.V., Davydova O. Yu. (2017) Metodolohiia protsesu formuvannia innovatsiinoho upravlinnia rozvytkom pidpriemstv [Methodology of the process of formation of innovative management of enterprise development]. Business Inform, № 12, pp. 183-188.
14. Raevneva O.V. (2008) Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: metodolohiia, mekhanizmy, modeli [Management of enterprise development: methodology, mechanisms, models]. Kharkiv: VD "INZHEK". (in Ukrainian).
15. Savchenko V. (2013) Naukove doslidzhennia: zadum, realizatsiia, rezultaty [Research: design, implementation, results]. Mena: Dominant. (in Ukrainian).
16. Sakhatsky M.P., Sudomir S.M. (2010) Metodolohiia formuvannia rezultatyvnoi systemy upravlinnia aktyvizatsiiei subiektiv diialnosti [Methodology of formation of effective system of management of activation of subjects of activity]. Bulletin of Agrarian Science of the Black Sea Region, Vol. 3 (54), Volume I, pp. 10—14.
17. Filipishin I.V. (2015) Upravlinnia rozvytkom promyslovykh pidpriemstv: pidkhody ta metodolohiia [Management of industrial enterprises: approaches and methodology]. Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property, Vol. 2 (12), Vol. 3, pp. 39-44.
18. Shiyan N.I. (2008) Derzhavne rehuliuвання ekonomiky [State regulation of the economy]. H. : Vod-vo "Format Plus" Ltd. (in Ukrainian).
19. Nataliya I. Chukhray and Oleksandra B. Mrykhina (2018). [Theoretical and methodological basis for technology transfer from universities to the business environment]. Problems and Perspectives in Management, 16(1), 399-416.